

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre . . . . . 6 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt. 50 kr.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor: Megrendeléstől 6 — nem megrendeléstől 8 kr-ért igrtattatik be.

Lapunk számára hirdetőket felvesznek **Budapest**: Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz. **Bécsben**: Opellik L. és Mosso Rudolf.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

101. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) címzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

✉ Kéziratok nem küldetnek vissza. ✉

Előfizetési felhívás

„Székesfejérvár”

hetenként kétszer — szombaton és szerdán — megjelenő társadalmi hetilap 1876-ik évi folyamára.

A lap ára helyben házhöz hordva vagy vidékre postai küldéssel:

Egész évre (januártól—decz. végeig) . . 6 frt. — kr.
Félévre (januártól—július végeig) . . . 3 frt. — kr.
Negyedévre (januártól—márcz. végeig) 1 frt. 50 kr.

Lapunk előfizetőit kérjük, miszerint az előfizetést mielőbb megújítani szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Előfizetési pénzek **Klökner Péter** lapkiadóhoz címzendők, ezek bekiűlésére ajánljuk a posta-utalványokat, melyek bérment esítve csak 5 krba kerülnek.

Szinészetünk érdekében.

Szellemi életünk érdekében már többször jeleztük azon tényezőket, melyek azt előmozdítják, arra jótékonyan hatnak. Miredezen felszólalásaink alkalmával különösen nemzetiségi tekintetből is szellemi életünk egyik főmo toraként a színészet említettük meg. A színészet egy nemzet szellemi életében mind a nyelv mind erkölcsi s más szempontokból is fontos szerepet játszik, nem azt hisszük nekünk bizonyítani ez alkalommal felesleges, mert már ezt mások bőven elmondták.

Mind a nagy nemzettest egyik tagja, mi is tartozunk áldozni a nemzeti szellem e hatalmas motorának — a színészetnek. Városunk közönsége eddig

is megszokta hozni az áldozat adóját, most, a szükség idején még inkább kell sietnie áldozni az oltáron.

Szinészetünk nem áll oly jó lábón mint kellene, a pártolás nem oly hatalmas mint a múlt évi. Ezt persze a szerencsétlen viszonyok okozzák. A rossz termés, a nagyszámu anyagi csapások idézték elő azt, hogy polgárságunk nem áldozhat annyit a színügynek, mennyit kellene, hogy az fenmaradjon, hogy az ne csak tengjen, de virágozhassék is.

Városunk lakossága azt, mit erejéhez képest tehet megtesz, lendít a színügyön. A színházi választmány szintén tesz, gyűjt bérleteket stb. azonban nem tudjuk mi oknál fogva, vagy mely tekintetből mellőző most ismét a színügypártoló-egylet alakítását. Az ily nyomasztó viszonyok közt, egy ily egylet volna egyedül képes a színügynek biztos létet szerezni. — Színügypártoló-egylet alakításának eszméje már rég felhozott s rég megindultak a mozgalmak a létesítés iránt és most a választmány egyszerre felhagy az eszmével, felfüggeszti azt jövőre.

Nem tudjuk mi oka e hirtelen változásnak. Hisz az alapszabályok megvannak s pedig oly sikerülten összeállítva, melynél jobbat aligha lehetne szerkeszteni. Csak a gyűlést kellene összehívni s akkor meg lenne minden. Nem akarunk támadni s nem akarunk sérteni, annál kevésbé gyanusítani, de majdnem arra tévedez gondolatunk, hogy talán azért nem akarják alapul elfogadni az alapszabály-tervezetet, mert nem kebelükől készült, hanem azon kívül. Az első egyik főteendője volna tehát szerintünk a választmánynak a színügypártoló-egyletet felállítani. A másik teendője a színügy támogatása terén bérletek gyűjtése, mely téren valóban meghálálhatlan érdemeket szerzett a választmány, de különösen a műszaki osztály. Köszönet nemes törekvéseirért.

Végre jelenleg harmadik és legfőbb teendője, oda hatni, hogy a város subventióval lássa el a színügyet.

Városunk közönségének majd minden tagja gazdagon meghozá filléreit a színügy oltárára, hatóságunk azonban még eddig tudtunkkal vajmi keveset tett. A hazai városok nagy része, kevés kivétellel segélyezi a színügyet, városunk hatósága eddig késett ezt tenni, pedig ha a színügyet segíti, a haza s nemzetiség legdrágább ügyén lendít.

Itt az idő, épen most legalkalmasb a segélyre. Városunk bizottságához fordulunk. Ne nézze a veszély szélén álló színügyet egykedvűleg, hanem járuljon segélyre. Szavazzon meg legalább a jövő évre bizonyos subventiót, hogy a színügy ezzel segélyezve fenmaradhasson, mert most a veszély szélén áll. Csak egyelőre e szinidényre mondjuk, mert meglehet jövőre szebb idők jöhetnek hazánkra, jobb viszonyok s nem szorul a színügy segélyre, bár segíteni mindenkor szükséges lenne.

Ajánljuk újra e szavainkat a bizottság figyelmébe. Városunk bizottságában hazafias szellem uralg, nemzetiségünk iránt hő érzellemmel viseltetnek, hiszszük, hogy mindezek egyik legnevezeteseb fejlesztőjét és teremtőjét segíteni, előmozdítani erkölcsi kötelességüknek tartják.

Mind a színházi választmány, mind a városi bizottság reméljük fentebbi szavainkat fontolóra veszik s tenni fognak a színügy érdekében.

Dulánszky Nándor

püspök ur ő méltósága beigtatási ünnepele.

— Deczember 14-én. —

A székesfejérvári egyházmegye üresedésben levő püspöki széke, mint e lap hasábjairól is tudjuk ő

TÁRCZA.

Elmefuttatás a jelen század uralkodó eszméiről.*)

— Írta: Gróf Zichy Jenő. —

Igen tisztelt hallgatóság! A kik önök közül a lemult évben itt, e helyiségben tartott felolvasásaimon becses figyelemmel megtiszteltek, emlékezni fognak, hogy eddigi felolvasásaimban rendszeres egymásutánban, a „művészet és annak fokozatos fejlődéséről” értekeztem; arra is emlékeznek valószínűleg, hogy legutóbbi alkalomkor befejező szavaimmal e thema további folytatásának ígéretével bucsuztam el hallgatóimtól, — ne méltóztassanak engem következtetlenséggel vádolni, ha ez alkalomkor egy az előbbtől egészen elágozó themát választottam mai előadásomra; — akkori ígéretemet beváltandom, a közel jövőben, most pedig li szem és merem reményleni, tisztelt hallgatóim ép oly figyelem és érdekeltséggel követendnek a „jelen századnak uralkodó eszméi” s annak eredete és fejlődése taglalásában.

Mindenkor megvolt az irányadó jelszava mint a politikai mind a társadalmi téren. A politikai téren jelen századunk lobogóján a „nemzetiség” jelszava diszlik, a társadalmi viszonyok fejlődése pedig az „egyenlőség” érvényre juttatását tűzte ki feladatául.

*) Felolvasatott a „Vörösmarty-kör” decz. 10-án tartott felolvasási estélyén.

Ez utóbbival annak fokozatos fejlődéséről kívánok ma értekezni. Mai fölolvásom által tehát, a fogalmak tisztítására, a fölvilágosodott eszmék terjesztésére kívánék hatni. E végből az emberi jogok, és a társadalom fogalmának származása körüli elméleteimet, ez elméletek történeti fejlődését, valamint a jogok gyarapodását érlelő befolyásokat, és a korszakokéni megrázkódtatások által okozott átalakulásokat, mint létező, elvitatáhatlan tényeket kívánom röviden constatálni.

Az ember a polgári jogosultság elveit eredetiben létele két legellentétebb irányában élvezi, és pedig a természet eszméleti és a törvénytábla szabadság tényleges határaitban. Midőn az emberiség jogi fogalmai a természeti eredetiség chaoticus létéből kibontakozva tisztulni kezdtek az egyén természetes és így korlátlan szabadsága, és a társadalomban neki megadható szabadság közötti ellentét, csakhamar fölöttébb lett; és midőn ezen ellenmondásokból kimenne külni igyekezett, fölmerült előtte azon kérdés: vajjon az egyén szabadsága összefér-e az összes társadalom szabadságával s mikép? s másodsor, hogy mikép létezhetnek az emberek, mint természeti lények ott a hol épen maga a természeti rendszer az ember szabad akarata által erőszakosan átídomíthatatik, vagy épen teljesen megszüntethetők? Ezen kérdéseket összefoglalhatjuk azon egy kérdésbe, vajjon minő föltételektől függ az, hogy az egyének kölcsönös szabadsága megóvható legyen? Vagy egyszerűbben: mikép

volna a kölcsönösség elve az ember természeti jogaira alkalmazható? E kérdés az emberi nem fejlődése történetében önmagát esetről-esetre oldotta meg. Az emberi ész leleményessége a közös érdekek és igények helyes kielégítésére, létrehozta a társadalmat! Az ebből támadt viszonyosság, és annak időszakokéni fejlődése s kölcsönös megállapodása szülte a jogot, melynek alkalmazására, fönttartására s megvédésére szolgált idővel a törvény! Fölösleges volna itt az emberiség fejlődésének történetét kutatni, nagyon is messze vezetne az bennünket vissza. Csak tekintsünk körül földtekénket lakó ember- és népfajokon, nemcsak egyes törzseket, de egész nemzeteket találunk, melyek még a jelen pillanatban is az emberi lét és öntudat legzsengőbb bölcsőkorszakában léteznek.

Fejlődésünk története azt mutatja, hogy az emberi faj egy nagy egész (alakulván) csoportosulván, abban a társadalmi osztályok az ököljog korszakának mozzanatai által külön válna kezdtek létesülni. Ezek fejlődése, s a harcziás századok teljes és gyökeres megrázkódtatásának befolyása alatt származott a polgári jogi fogalmak fokozatossága, s ily módon létesült idővel a rang- és osztálykülömbőség. Ez alapon megindulva az egyesek túlhalma s korlátlan joggyakorlata, magát a törvényt legigázta, hatalmával némileg visszaélve ezt kizsákmányolta — és ez volt tisztelt hallgatóim a kiváltságok, előjogok és praerogatívák eredete! Ezen általános megjegyzéseket előrebocsátva, saját nem-

Felső uralkodó királyunk által ez év nyarán lett betöltve másfél évi üresedés után. A fejedelmi kegy Dulánszky Nándor urat, a kitűnő képzettségű férfit emelte ősvárosunk püspöki székebe. Nem ismeretlen előttünk s előtte sem ismeretlen megyénk s városunk, mert ifjúkorának legszebb napjait — mint ő maga mondá — e megyében élte át. A derék férfiú kinevezetése közörművel fogadtatott, mert eddigi multja biztosított bennünket arról, hogy méltólag fogja a püspöki széket betölteni, s reményünket még inkább ébreszté az is, hogy kinevezetése óta megyénk s városunk jótékony és tudományos intézményeit szép adományokkal ajándékozta meg.

A kinevezett s az országprimása által felszentelt püspök beiktatási ünnepe e hó 14-én folyt le városunkban. Az ünnepély a püspöki székesegyházban vette kezdetét, hol a városi, megyei, törvényszéki, honvédségi, közös katonai tisztikar, a megyebeli papság nagy számmal megjelent, s a közönség zsufolásig megtölté a templomot. Püspök ur díszes egyházi kísérettel 9 órakor érkezett a templomba, hol a főbejárásnál e megyei papság egyházi díszben fogadta. A templomba bejövén a királyi kinevező okirat olvastatott fel, majd egy igen szép latin beszéddel Pauer János ur üdvözlé az egyház nevében. Ezután az egyházi szertartások következtek, melyek végeztével püspök ur a szószékre lépett s egy igen jeles beszédet mondott, mely általános tetszésben részesült s magával e szép beszéddel is már általános rokonszenvet keltett. A beszéd mig egyrészt hazafias szellemű volt, másrészt gazdag tudományos ismereteit, tapintatát jelezé püspökünknek. Az igazi keresztényi szeretet, a tiszta hazafiai érzelme sugárzott ki a szép beszédből, melynek befejeztével az ünnepélyes nagy mise vette kezdetét. — Az egyházi szertartás 12 óra körül véget ért püspök ur is a püspöki palotába haza távozott, hol már nagyszámu tisztelgő küldöttségek várták. Először a helybeli törvényszéki tisztikar tisztelgett az elnök által vezérelve, ezután a városi tisztikar Novák Kálmán polgármester vezérlete alatt, majd a papság küldöttjei jöttek s ezt követte Riess tábornok által vezetve a katonaság küldöttsége. Végre a megyei hatóság tisztelgett báró Miske Imre alispán vezérlete alatt. A küldöttségeket legszívesebben fogadta, minden egyes tagját bemutatatta s mindegyik barátságosan kezét szorította. A megyei küldöttség előtt kijelenté, hogy ő e megye területén nem idegen, mert ifjúsága legszebb napjait tölté e megyében, tehát kedves érzelmek vonzák e megye lakosságához is.

A tisztelgések befejezte után a püspöki lakban 2 óra körül kezdődött a díszbéd, melyen a városból 60-on fölüli voltak hivatalosak. Városunkban nincs olyan osztály, rang, hivatal stb., mely ezen ebédnél képviseletet ne lett volna. A nagyszerű díszszel kiállított ebédet felköszöntések fűszereztek, melyek sorát püspök ur maga kezdte. Ő Felső ur a király, királyné, Pius pápa, a jelenlegi kormány egészére ívott, mely iránt bizalmát fejezte ki; továbbá életé Szegény-M. László főispánt, kiről sajnálja, hogy körünkben most nem üdvözölhetjük, a megyei s városi hatóságát, papságot s az összes lakosságot. Pauer János ur felköszönté püspök urat a megyei papság nevében. Báró Miske I. a megyei hatóság nevében üdvözlé. Juraszek F. hazafias beszéddel üdvözlé az új püspököt a város nevében; ezután Zimándy a seminarium épületben összegyűlt papság által kiküldve egy küldöttség élén classicus latinsággal mondott beszédet. Erre Rozgo-

nyi György mint más vallású közsönté püspök urat igen sikertűl, hazafias szellemű beszédben. Riess tábornok németül gyönyörű hasonlatokban beszélt ketszer is. Majd püspök ur életé a hazát, a királyi párt, az alkotmányt, a honvédséget, közös katonaságot s vendégeit. Vénosz kanonok ur németül Riess tábornoknak felelt, mire az újra németül hasonlólag igen sikerűlten, hasonlatokban ragyogó beszédet mondott. Erre felelt Fekete János s egy honfiai érzettől áthatott beszédben röviden püspök urat, mint a városi régészeti ügyünk bajnokát s támaszát üdvözlé. Beszéltek meg újra Rozgonyi, Juraszek igen sikerűlten.

Az ebéd végeztével 4 óra után oszlott szét a közönség, miután minden egyes vendégtől püspök ur barátságos kézzorítással búcsút vón.

Az ünnepély befejeztével elmondhatjuk, hogy ujon kinevezett püspökünk megjelenése, barátságos fellépése, tiszta keresztényi s felebaráti szeretetet tanúsító nyájassága általános rokonszenvet, söt szeretetet keltett városunk közönsége körében. Az első megjelenése szűlte benyomás új püspökünket valláskülömbőség nélkül a köztisztelet és szeretet tárgyává, városunk egyik legnépszerűbb férfiává tette.

A köz öröm s lelkesedés hangjának adunk mi is kifejezést, midőn azt kívánjuk, hogy püspökünket az ég ural, az egyházi megye s a haza javára sokáig éltesse. Az eddigi fellépés után méltán és bizton hisz szük, hogy püspöki megyénk böles kormányzata alatt a legszebben fog felvirulni s az egyenlőség legtisztább, legszentebb elvei is körül fogják ragyogni a most is már népszerű s közkedveltségű püspök tetteit. *

Egyletek és intézetek.

— Főhivás megyénk és városunk nemeskeblű hölgyeihez. Jótékony Nőegyletünk rendes tagjainak kötelezettsége ezen év végével lejár, s az újabb alakulás lehetősége, újabb három évre való belépés esz-közle s a szép és nemes czél fűntartása végett a székesfejérvári takarékpénztár nagytermében folyó hó 19-én délután 2 és fél órakor tartandó előleges tanácskozás és szervezkedő gyűlésre kitűnő tisztelettel hívom meg városunk- és megyénknek nemeskeblű hölgyeit, azokat is, kiket egyletünk tagjai közé sorolhatni eddig nem volt szerencsénk.

Teszem ezt azon édes bizalommal, hogy ama földön, mely e jótékony egylet szép eszméjét megörlelé, s azon hölgyek közt, kik ezt oly melegen karolták föl, nem halhatók ki e nemes buzgalom és részvét minden iránt, ami szenvedő!

Van a társadalomnak egy sajtó, fájdalmas sebe, melyet csak egyesült erővel lehet orvosolni vagy legalább türelhetőbbé tenni, s ez a szegénység. — Nem mindenki érzi, de azért mindenki láthatja, mint az égő ház tüze, mely csak egy helyen pusztít, éget, de azért lángja ott lobog a láthatáon, hogy mindenkit elrémítsen s mindenkit fölhívjon segítségére.

Es itt nyílik legszebb, fölment hivatása a nőnek! A társadalom nagy kérdéseit a férfi oldja meg, vagy vágja szét, de az élet apró szakadásait a nő fűti össze, a női kéz enyhítheti leggyöngédebben ama fájdalmat, mely némán, tehetetlenül vonul meg az inséges kunyhó nyílásán, a beteg anya ágyánál, az éhez gyermek kínos nyögésénél, s melyet oly sokan nem is látnak, de a nő szíve megérez.

Aki mitem tesz a szenvedőkért: az nem adhat magának jogot a boldogság élvezetére.

zeti létünk társadalmi fejlődésére akarom tisztelt hallgatóim figyelmüket néhány perczre kikeréni. Hazánkra is, és tán tovább, és huzamosabban mint más országokra, nehezedett a háborus idők dülő korszaka. A legbátrabbak voltak a vitézek, és az elsősek a vezéreké volt. És ha volt aristokratia, mely ezen alapon az akkori kor igényeihez képest előnyös állását megérdemelte, úgy bizonyára a magyar volt az; mert hiszen a szó ethymológiája aristos és cratos — jök között a legjobb, jelölte meg kivivott helyzetét.

Hivatását felfogta betöltő! Vezérszerepe volt hivatta s annak megfelelt! De a kard százada lejárt. Korunk a társadalom terén ugy mondhatnám az átmenet kora, s tekintve azon általánosságot melylyel e praegnans momentum világszeret mutatkozik, mondhatnók, hogy az a nemzetek fejlődési történelmében beállt pillanatnyi megállapodás. Ezt egy új és nemesebb küzdés követendé, és ez leend az ész, tudomány és fölvilágosodottság hareza; a nemzetek általános mívelődési fejlődésének egymás közti kölcsönös versenyzése. És itt e téren újra kellend majd még megérdemelné babérait!

Korunk eszméi, mint az árvíz, ledöntenek egyenkint minden korlátot, mely utjokba akad, korunk az egyenlőség korszaka! Ki is tagadhatná azt, hogy egyenlők vagyunk? Erre utal már maga a természet is, mert egyenlően birunk mindnyájan physikai és szellemi élettel, születünk és meghalunk mindnyájan, születik e valaki széles e világon anyjának fájdalmi nélkül, és a halálnak lépjen az föl bármely alakban

nem ugyanaz e mindég végeredménye? minden osztály és rangkülömbőség nélkül. De miénk a születés és halál közti arasznyi lét. Használjuk ebben az időt, az eszt, ugy, hogy életünk végpillanatában azon öntudattal szállhassunk sírba, mely hivatásunknak megfeleltünk, hogy leróttuk az emberi társadalom kötelezettségeinek reánk eső részét.

Osztályozzon, kvalifikáljon az utókor érdemünk szerint; de a jelen nemzedék csak azt ítélje elsőnek ki legmunkásabb, leghasznosabb tagja a társadalomnak, ki a szó leghelyesebb értelmében a nemesek legnemesbike volt; mert habár a czim teszi is a nemesiséget mégis csakis a tettek egyedül nemesítik az egyént! A midőn tehát a természet és jogi egyenlőség magasztos eszméit mint századunk közmívelődésü törekvéseinek vívmányát üdvözljük, egyszersmind ezen nagyszerű eszme alapján az együttes munkálkodás és haladás szükségét elösmertjük, ugy szinte azt is, hogy a társadalom eddigi osztályozása, eddigi jelentőségökben tovább fönn nem állhattak!

Az 1848-iki év közjogi intézkedései által nemzetünk Európa legfölvilágosodottabb népei sorába lépett, mert elismerte a jog és törvény előtti egyenlőségét. Az utóbbi (1867.) országgyűlések a félbeszakított nagy munkát a hit és vallásfelekezetek terén nagyrészen befejezte, és ezzel Európa s az egész civilizált világ elösmérését vívta ki. Nincs többé széles e hazában pária, nincs Nábob; a kiváltságos osztályok már a történeleméi. Egyenlők voltunk a természet törvényei szerint, egyenlökké lettünk polgári s társadalmi

A mi korunkban ehhez már nem elég, hogy saját körünkben, saját belátásunk szerint, elszigetelten embertársainktól, tegyük, amit éppen jónak látunk; a mi korunkban „hatályosan tenni” annyit tesz mint egyesült erővel tenni. Ezért nagy és szent köteletség egyesült erővel indulni a munkára, hogy az erőnek utolsó szikrája se vesszen kárba, hanem megtakaríttassék rendeltetése számára. És ez az, amit csak egyesülés által lehet elérni.

Es ez okból kérjük nemeskeblű hölgyeink részvételét; azon hölgyeket, kik, ha családi körükön a megelégedés mosolyát látják derengni, nagyon érezhetik, mit tesz az, hogy vannak családi körök, hol az éhség és hideg ülnek hivatlan vendég gyanánt az apró gyermekek közt, és elsorvasztják már a serdülő gyenge szívből a boldogság és remény legelső csiráját; és fordulunk minden nőhöz, ki érzete vagy látta, mi a nélkülözés és fájdalom, és mily nehéz az inség vagy a sors sújtó csapása!

A női szív fel tud emelkedni e gondolat átérzéséig; ez tartotta fön egyletünket 9 éven át, s ettől várhatja erejét a jövőben. Megyénk és városunk nemeskeblű hölgyeitől várjuk a csatlakozást és az anyagi mellett a szellemi támogatást is. E kettős czélból kérem a nemes hölgyeket; hogy a jó gondolatnak is tér nyíljék s a közérzetlet kifejezésre juthasson.

Amily tisztelettel kérjük az anyagi támogatást, ép oly tisztelettel öhajtuk a külbüféle nézetekről tudomást venni, hogy a legjobb győzzön; és hogy olyan legyen jótékony egyletünk mint egy fonséges középület, melynek alapkövére mindenki üt egyet a kalapáccsal; hogy rátekinve mindenki emondhassa: ez a mi művünk, hogy mindenkinek legyen benne öröme, büszkesége és mindenki szívében legyen iránta szeretet. Mert ez a szeretet a szegényeket melegíti az éhet csillapítja és elmeget átölelni az anya fájdalmát, az apa gondjait, a gyermek kínkódását, hogy egyik se legyen anyyira keserves.

Ezért ismétlem főhívásomat azon édes reményben, hogy mindazoktól, kikhez e meghívás czímzeve van, ezen kedves üdvözléssel válhatok most meg; a viszontlátásra. — Szegény-Marich Lászlóné, a „Jótékony Nőegylet” védnöke.

Fővárosi levél.

— Egyről, másról. —

Budapest, 1875. december 13.

Szegény olvasó közönség! Igy megkínózni, ez már mégis sok.

Ezek a fővárosi újságírók nagyon kiméletlenek. Jól tartottak bennünket jéggel, s annyit feltálatlak belőle, hogy most már nem maradt semmi. Elvittek bennünket a városligetbe, megkorcsolyáztattak isten igazában; s még ez sem volt elég. El kellett velük menni utczáról utczára, ijeszgették esikorgó hideggel, fűtyülő széllel, hóviharral.

Ez sok volt, ezt már az öreg Deczember is megsekkalta, s haragjában kimutatta, hogy tud ő szépen mosolyogni is.

Mégis tette. Haza parancsolta fűtyülő szeleit, kieresztette a „lágyan susogó” tavaszi szelet. Tettek is ezek aztán olyan felfordulást, hogy ugyancsak kívántuk vissza azt az átkozott hideget.

Hozzá még az öreg nap is kedvet kapott, olyan szerelmes pillantásokat vetett a földre, hogy a hó szinte

helyzetünkre nézve is, az ész és haladók or ellen állhatlan hatalma által. Korunk uralkodó eszméje a társadalmi téren a polgári jogi egyenlőség. És ez ellenkezik minden kizárólagossággal eredjen az bár felülről, bár alulról, támasztással bár az egyenlőség megdöntésére, vagy annak rosszul felfogott érdekében, vagy félremagyarázásában. Épen ezért nem helyeselhetjük a kor szellemének és épen a mi nemzetünk szellemi jellegével és irányával ellentétes áldemocratia elveit, melyek a népfenség köpenye alatt ugyanazonosak a demagogiával, melyekkel a korunk uralkodó eszméje az „egyenlőség” ellen, az európai társadalmak némely részeiben, a pártoskodást és osztályozást megkezdették! De minek is ez exclusiv osztályozási tendenciák, melyek bizonyára csak az egyenlőség magasztos eszméjének rovására történnek? Az egyenlőség alapelvein megalakult társadalomban minden tiszta jellemű polgári egyén tért lehet a munkálkodásra, mely együttes és közös törekvés és munkálkodás célja: elősegíteni veszedelmes megrázkódásokat nélkül az összes társadalom és haza újjászületését! Komoly méltósággal int az idő: hogy halad! haladjunk mink is vele az egyenlőség és szabadság helyes felfogása megvalósításában, és nemzetünk fönn állani, hazánk virágozni fog; a hálás utókor áldása pedig könnyűvé teendő a hantot végső lakhelyünk fölött. El tehát a társadalmi élet terén minden párttal, és legyen közös jelszavunk: „Éljen az egyenlőség!”